

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U004131

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 17-11-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сорокотяг Вікторія Іванівна

2. Viktoriia I. Sorokotiah

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 032

Назва наукової спеціальності: Історія та археологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 48169 Історія

Дата захисту: 10-09-2025

Спеціальність за освітою: 032 Історія та археологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 10640

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 03.19.21

Тема дисертації:

1. Місцева виконавча влада в управлінні комунальним господарством Катеринослава/Дніпропетровська в період НЕПу (1921–1929 рр.)
2. Local executive power in Katerynoslav/Dnipropetrovsk communal management during the NEP period (1921–1929)

Реферат:

1. На сьогодні, нам українцям, необхідно переосмислити потенційні наслідки побудови державності без урахування її попередніх етапів існування. По-перше, сучасні процеси мають багато спільних рис із минулими подіями, особливо у контексті відновлення України після війни. Це ставить питання про доцільність реконструкції міського середовища без урахування попереднього управлінського досвіду. По-друге, сучасні технології та рівень надання житлово-комунальних послуг значно перевищує показники минулих періодів, однак історично сформовані паралелі між цими рівнями дають можливість простежувати еволюційний розвиток міського комунального сектору Півдня України у його логічній послідовності. Головне, це можливість здійснення аналізу національного й державного будівництва радянської України, яке можливе лише за умови встановлення правильної послідовності та відповідальної історичної селекції. Величезний масив історій міст та сіл України, зумовлений як макро-, так і мікросоціальними процесами, на

сьогодні є цінним підґрунтям для розуміння логіки внутрішніх процесів розвитку радянського українського міста, дороговказом до розуміння розбіжності між історією ідеологічних загартників та «господарською» ментальністю міського врядування Півдня України в період нової економічної політики (далі – НЕП). З метою висвітлення послідовної еволюції державного контролю, що виник в наслідок радянської форми керівництва – місцевої ради Катеринослава/Дніпропетровська її комунального підвідділу в період НЕПу (1921–1929 рр.) виділено два хронологічних періоди: Відбудовний (1921–1925 рр.) Практика початкового управління міською владою у період становлення радянської влади мала еkleктичний характер. Міськрада була гротеском імперської спадщини – міської думи, яка прийняла пролетарсько-класову форму управління. Міськрада Катеринослава у своїй структурі об'єднувала підвідділи комунального господарства: експлуатаційні системи (житлове господарство, підвідділ благоустрою, санітарно-обслуговуючі служби); промислове виробництво; технологічні системи (водопостачання, електропостачання, зовнішнє освітлення, електротранспорт, телефон, телеграф); організаційнотехнічні (пошта, ломбард, бійні) намагаючись відродити комунальні підприємства та житловий фонд який на той час перебував у кризовому стані через: п екзогенні фактори (війна, революція); п скорочення інженерного штату та збільшення кількості технічних працівників; п «хижацьке» руйнування пошкоджених житлових будинків; п проблеми розквартирування військових частин. Незважаючи на житлово-комунальну кризу, комунальне господарство Катеринослава входило до місцевого бюджету, забезпечуючи значний неподатковий дохід, частково сприяючи фінансуванню міських структур влади. Поступова відбудова та зростання ролі українських промислових міст викликало занепокоєння більшовицької партії росії. Радянський уряд в Україні констатував: «радянська влада на сьогодні не має під собою ґрунту». З метою посилення політики ««загальнорадянської центральної спайки» на Всеросійському з'їзді голів губернських рад робітничих і селянських депутатів та завідувачів відділів управління губернських виконкомів (1918 р.) було запропоновано остаточно ліквідувати неправильне тлумачення гасла «Вся влада – Радам». Організація місцевого управління та подальша реалізація більшовицького принципу «Вся влада – Радам» від тепер мала здійснюватися лише за суворої координації з російським центром. Після засідання, депутатами з'їзду було ухвалено остаточне рішення про ліквідацію розбіжності у назвах і формах організацій місцевих рад та засудження будь якої спроби сепарації по відношенню до радянського центру в Москві. Характерним для відбудівного періоду (1921–1925 рр.) було видання цілої низки нормативно-правових документів щодо місцевого управління. Однак, ключовим механізмом здійснення диктатури пролетаріату, його складовим елементом управління виступило виборче право та технології формування владних органів означених в Конституції УСРР. Активізація механізмів управлінського контролю на містах мала за мету значне обмеження громадських ініціатив на рівні міськрад. Паралельно з посиленням централізації та одержавленням місцевої влади, комунгосп Катеринославу розгортає процес масової денаціоналізації муніципального та приватного житлового сектору, що сприяло створенню відповідних умов для успішного подолання комунальної та житлової кризи в Катеринославі. Місцевий муніципальний фонд в період НЕПу розглядався комунгоспом як товар, або спосіб отримання прибутку, а отже і поповнення муніципального фонду, завдяки активному розширенню орендної практики. Період соціалістичної реконструкції (1926–1929 рр.). В цей період посилюється процес ліквідації та подальшого злиття міськвиконкомів і комунальних органів із губернськими та повітовими структурами в рамках переходу до трьохступеневої системи управління (1925 р.).

2. Today, we need to rethink the potential consequences of building statehood without taking into account its previous stages of existence. First, modern processes have many common features with past events, especially in the context of Ukraine's restoration after the war, which raises the question of the feasibility of reconstruction of the urban environment without taking into account previous management experience. Secondly, modern technologies and the level of provision of housing and communal services are much higher than the indicators of past periods, but historical parallels between these levels make it possible to trace the evolutionary development of the municipal sector of cities of southern Ukraine in a clear logical sequence. The main thing in the study is the possibility of analyzing the national and state construction of Soviet Ukraine, which is possible only if the correct consistency and responsible historical breeding is established. A huge array of stories of cities and villages of

Ukraine, caused by both macro- and microsocial processes, is today a valuable basis for understanding the logic of the internal processes of development of the Soviet Ukrainian city, a signpost to understand the difference between the history of ideological invaders and "economic" mentality of the city. In order to cover the consistent evolution of managerial control, which arose as a result of the Soviet form of leadership—the local council of Katerynoslav/Dnipropetrovsk its communal subdivision (1921–1929) has been identified two chronological periods. Reconstruction (1921–1925.) The practice of initial governance of the city authorities during the formation of Soviet power was eclectic. Katerynoslav City Council was a heritage of the imperial tradition—the City Duma, which in the conditions of the USSR took a new form and proletarian–class management. The City Council combined the branches of communal services: operational systems (housing, road green economy, sanitary and service services), as well as industrial production; Technological systems (water supply, electricity, external lighting, electric transport, telephone, telegraph) and organizational and technical (post office, sanitary), and tried to revive the housing that was in a crisis because of: □ external factors (war, revolution); □ reduction of engineering state and increase in the number of technicians; □ destruction of damaged residential buildings; □ problems of placement of military units. Despite the housing crisis, the community enterprise was part of the local budget, providing considerable non-tax income, partially contributing to the financing of the city authorities. The growth of the role of Ukrainian cities has caused concern for the Bolshevik Party of Russia. The Soviet government in Ukraine stated that "the Soviet authorities do not have soil today." In order to strengthen the policy of the "general -Soviet central adhesion" at the All -Russian Congress of the heads of the Provincial Councils of Workers 'and Peasants' Deputies and Heads of Departments of Management of the Provincial Executive Committee, it was proposed to finally eliminate the wrong interpretation of the slogan "All Power - Rada". The organization of local administration and the further implementation of the Bolshevik principle "all power - councils", from now was to be carried out only under strict coordination with the Russian center. After the meeting of the congress, the final decision was made to eliminate differences in the names and forms of organizations of local councils, condemning any attempt to independence from the Soviet Russian Center. During this period, a large number of state documents on local government were issued. However, the key mechanism of the dictatorship of the proletariat, its constituent element was the suffrage and technologies of formation of power bodies defined in the articles of the Constitution of the USSR. The intensification of the mechanisms of centralization of control was implemented in order to limit public initiatives at the City Council. In parallel with increasing centralization and obtaining local authorities, Katerynoslav Communoff conducts a mass denationalization of the municipal and private housing sector, which contributed to the creation of appropriate conditions for successful overcoming of the communal and housing crisis. The local municipal fund during the new economic policy (NEP) was regarded by the Katerynoslav Communos, or a way of profit through the expansion of rent. The period of socialist reconstruction (1926–1929).

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Сорокотяг В. І. Міське самоврядування Катеринослава в умовах загострення партійно-політичної боротьби (1917–1918 рр.) Вісник Маріупольського державного університету серія: Історія. Політологія, К., 2024, вип. 38. с. 62-69.
- Сорокотяг В. І. Політична ідентичність муніципальної влади як важлива ознака урбанізації радянського періоду (1919–1928 рр.). Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського

Серія: Історичні науки. Том 35 (74). № 2. 2024. с. 80-87.

- Сорокотяг В. І. Місто та його господарство в політико-правовому устрої України (1919- 1926). Актуальні питання гуманітарних наук. Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. Випуск № 80 том 2, 2024 р. с. 31-40.
- Сорокотяг В. І. Адміністративно-територіальна реформа в УСРР ліквідація губернських та реорганізація окружних відділів комунального господарства Катеринославщини (1925-1928). Історія науки і біографістика. К., 2024. № 4. с. 251-274.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Константинова Вікторія Миколаївна
2. Viktoriya M. Konstantinova

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1557-5213

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Бердянський державний педагогічний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125220

Місцезнаходження: вул. Жуковського, Запоріжжя, Запорізький р-н., 71100, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Черемісін Олександр Вікторович
2. Olexandr V. Cheremisin

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0173-0489

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Херсонський державний аграрно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 00493020

Місцезнаходження: вул. Стрітенська, Херсон, 73006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бабенко Людмила Леонідівна

2. Lyudmyla L. Babenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-6828-1414

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Полтавський національний педагогічний університет імені

В. Г. Короленка

Код за ЄДРПОУ: 31035253

Місцезнаходження: вул. Остроградського, Полтава, Полтавський р-н., 36003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Приймак Олег Миколайович

2. Oleg M. Priymak

Кваліфікація: д.н, професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0896-1431

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мільчев Володимир Іванович

2. Volodymyr I. Milchev

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4432-3322

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Запорізький національний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125243

Місцезнаходження: вул. Університетська, Запоріжжя, Запорізький р-н., 69011, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Каганов Юрій Олегович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Каганов Юрій Олегович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Дребезов Денис Олегович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна